

**ІДЕЯ ЄВРОПИ У СУЧАСНІЙ ГУМАНІТАРИСТИЦІ:
ПЕРСПЕКТИВИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ**

Григорова Н.В., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри німецької філології ХНПУ ім. Г.С.Сковороди

У статті представлені перспективи міждисциплінарного підходу до ідеї Європи. Виявлені виховні смисли цієї ідеї та конструюється проект «іншої Європи».

Ключові слова: ідея Європи, міждисциплінарний підхід, гуманітаристика, культурний поворот, свобода, демократія, соціокультурні контексти

Європейській вибір України актуалізує звернення до аналізу смислів та функціонального потенціалу ідеї Європи. а також її інтерпретаційних схем, обумовлених конкретними соціокультурними контекстами.

Варто зазначити, що сучасною філософською думкою накопичено значний досвід осмислення цієї ідеї. Серед праць, присвячених цій проблематиці, методологічне значення мають дослідження Ю. Габермаса, О.Гьофе, О.Забужко, М. Михальченка та ін.

Метою цієї статті є розгляд методологічної перспективи міждисциплінарного підходу у дослідженні ідеї Європи. Цей підхід принципово відрізняється від некантіанської традиції, де ідея Європи визначалась через протиставлення іншим культурам і цивілізаціям [Див. 2, с 72-73] .

Міждисциплінарний підхід дозволяє не тільки уточнити і конкретизувати основні смисли ідеї Європи, встановити принципи селекції цих смислів у сучасній гуманітаристиці. Треба зазначити, що сучасна гуманітаристика відіграє важливу роль у життєдіяльності складно структурованих суспільства. Саме у її тематичному і проблемному полі здійснюється обґрунтування соціальних ідеалів, верифікується їхня релевантність, покладаються цінності і цілі у культурі та освіті. Їх існування і присутність у системі духовного виробництва сучасних суспільств сприймається як щось само собою зрозуміле. Під сумнів навіть не ставиться сама можливість їхнього зникнення, хоча час від часу самі суспільствознавці

пропрокують „кінець соціології та історії”, пропрокують появу так званої „антипедагогіки”. В рамках сучасних гуманітарних дискурсів все частіше говорять про дезорієнтацію, ніж про перспективи обґрунтування нових орієнтирів для людства і пересічної людини. Це торкається також ідеї Європи, яка через культурологічний поворот посилює значущість таких своїх смислів, як свобода, гуманізм, демократія.

Усе це дає підстави говорити про кризу гуманітарних наук, яку свого часу Гуссерль пов’язував з кризою європейського людства. Однак треба зауважити, що кризові симптоми цих наук треба розглядати передусім як певний етап їхнього розвитку, якому притаманна схильність до само рефлексії і самокритики. Саме цим сучасна гуманітаристика суттєво відрізняється від гуманітарних наук доби раннього Модерну. Цей момент детально аналізується у „Маніфесті гуманітарних наук”, запропонованому представниками нової генерації німецьких феноменологів (К.Ф. Гетманом, Ю. Міттельштрасом та інш.) науковій громадськості європейських університетів. Вони однозначно пов’язують перспективу гуманітарних наук зі становленням „трансдисциплінарних форм знання”, міждисциплінарних синтезів, у площині яких досліджується ідея Європи. [1, с.36]. Така настанова стає суттєвою у конструюванні Європи як нової освітньої реальності. Зокрема пропонується відійти від гумбольдтіанського принципу єдності навчання та наукової роботи і надати університетам більше свободи для здійснення досліджень з тих дисциплін, які залишаються за межами навчального плану, або ж є міждисциплінарними синтезами (на зразок біоетики).

Ця пропозиція при усій її привабливості спрямована проти ідеї університету як у її класичному вигляді, так і у її модернізованих варіантах. Деінституалізація гуманітарних дисциплін неминує призведе до вилучення їх з освітнього простору. Оскільки гуманітарні дисципліни належать до так званих „орієнтуючих наук”, то їхнє усунення з освітнього простору негативно впливатиме на якість підготовки наукових і педагогічних кадрів. У

цьому контексті посилюється значущість кантівське положення про примат філософії у наукових дослідженнях, яке націлює науки не на технологічні винаходи, а на пошуки істини. Останнє повинно не зменшувати практичну цінність наукових досліджень, а посилювати відповідальність науковця за якісний бік своєї праці та її наслідки.

Література.

1. Heidenreich Felix. Das „Andere“ Europas // Information Philosophie – N3 August 2005. – S. 34-40.
2. Martynkewicz Wolfgang. Salon Deutschland. Geist und Macht 1900-1945. - Berlin: Aufbau-Verlag- 2011. – 617 S.

Идея Европы в современной гуманитаристике: перспективы междисциплинарного подхода.

Н.В.Григорова.

В статье представлены перспективы междисциплинарного подхода к идее Европы. Выявлены воспитательные смыслы этой идеи и конструируется проект «другой Европы»

Ключевые слова: идея Европы, междисциплинарный подход, гуманитаристика, культурный поворот, свобода, демократия, социокультурные контексты.

Idea of Europe in Contemporary Humanitarian: Perspectives of the Interdisciplinary Approach.

N.V. Grigороva.

The article deals with perspectives of interdisciplinary approach to idea of Europe. Are explicated educational senses of this idea and a project “an other Europe” is constructed.

Key words: Idea of Europe, interdisciplinary approach, humanitarian, cultural turn, freedom, democracy, socio-cultural contexts.